

*Лазарева Т.А., доктор педагогічних наук, професор,
Лазарев М.І., доктор педагогічних наук, професор,
Українська інженерно-педагогічна академія*

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

Згідно новій редакції Закону України «Про вищу освіту» основною метою вищої освіти України є підготовка «...конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях». Важливу роль у цьому процесі виконують куратори студентських груп, на яких покладено завдання виховання у здобувачів вищої освіти національно-патріотичного ставлення до нашої країни та її цінностей, гідності та чіткої громадянської позиції, моральних та ціннісних орієнтацій, етичних, духовних якостей, формування соціального досвіду поведінки у молоді, розвиток індивідуальних якостей особистості, формування у студентській групі відповідального ставлення до навчально-виховного процесу.

На посаду куратора студентської групи призначається провідний спеціаліст, досвідчений педагог з урахуванням профілю підготовки фахівців та специфіки діяльності факультету, стажу викладацької роботи у закладі вищої освіти. Обов'язковою умовою його перебування на цій посаді є викладання лекційного курсу чи ведення практичних, лабораторних занять в групі здобувачів.

Роль куратора групи як провідника між студентами та іншими викладачами, деканом та адміністрацією закладу стала ще важливішою у теперішній час в період проведення військових дій на території нашої країни.

В діяльності куратора групи виникають суперечності між необхідністю постійно мати зв'язок зі студентами, спілкуватися з їх батьками, підтримувати та коригувати роботу та навчальну діяльність студентів, проводити зустрічі, здійснювати виховну роботу, витратити багато часу на підготовку звітів та відсутність очного спілкування у зв'язку із веденням бойових дій.

Розв'язати ці суперечності дозволяють цифрові технології, завдяки яким можна здійснювати виховну діяльність з будь-якого куточку нашої країни та за кордону, проводити відео зустрічі, надавати вчасно консультації та допомогу, економити час на розроблення звітів, швидше приймати рішення та контролювати їх виконання.

Проблема широкого впровадження цифрових технологій стала актуальною у період довготривалої пандемії Covid-19. Саме з цього часу більшість освітян усвідомили крайню

необхідність переходу навчального процесу на дистанційну форму та впровадження цифрових технологій. Це викликало проведення додаткових досліджень, пошуку відповідних методик та технологій, які б найкраще відображали потреби викладача та студента, можливість їх застосування у навчанні та вихованні.

Дослідження щодо впровадження цифрових технологій в навчально-виховний процес проводяться як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. Цьому також сприяють прийняті нормативно-правові акти, накази та розпорядження як на міжнародному рівні, так і на державному.

Поняття «цифровізації» як явища досліджували у своїх наукових роботах такі зарубіжні й вітчизняні вчені як: Д. Белшоу, Т. Близнюк, Т. Вакалюк, А. Василик, Б. Гірш, М. Жалдак, М. Лещенко, Н. Морзе, О. Михайленко, О. Овчарук, Л. Петухова, В. Ребрина, І. Роберт, П. Самуельсон, О. Співаковський, О. Спірін, Дж. Стоммел, Д. Тапскотт, М. Шишкіна, А. Яцишин та інші.

Питання формування цифрової компетентності педагогічних працівників розглядаються у роботах В. Бикова, С. Василенко, В. Вембер, С. Волошинової, Н. Гуциної, О. Дзябенко, О. І. Ляшенко, Н. Морзе, О. В. Овчарук, Г. Попової, М. Сапогова, В. Сікори, О. Спіріна, С. Толочко.

Про потребу «підвищення цифрової компетентності слухачів, підготовки їх до подальшої роботи в сучасних умовах організації освітнього процесу в закладах освіти з урахуванням основних напрямів державної політики в галузі освіти, зокрема її цифровізації та європейського вектору розвитку» зазначається у Наказі Міністерства освіти і науки України від 10.12.2021р. № 1340 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності» [1].

Актуальним залишається питання впровадження цифрових технологій у різних сферах педагогічної діяльності викладача, однією з яких є кураторство.

Метою нашого дослідження є аналіз та систематизація цифрових технологій в роботі куратора студентської групи.

На сьогодні застосовують різні трактування поняття «цифровізація освіти». У нашому дослідженні цифровізація освіти розглядається як коректне використання нових цифрових технологій, відбір інноваційних педагогічних технологій, що сприяють досягненню головної мети освіти – формування особистості, що реалізує себе в умовах сучасного цифрового товариства. Впровадження цифрових технологій у навчальний та виховний процес вимагає від педагогів та студентів сформованої цифрової грамотності, здатності створювати та

застосовувати контент за допомогою цифрових технологій, включаючи навички комп'ютерного програмування, пошуку, обміну інформацією, комунікацію.

Розглянемо виховну діяльність куратора в студентській групі та визначимо ті цифрові технології, які допомагають йому в роботі.

Куратор групи планує та організує виховну роботу зі студентами. Здійснити таку діяльність допомагають такі цифрові інструменти: HiTask, Yahoo! Calendar, Zoho Calendar, Outlook Calendar, Clock для iOS, Cozi Family Organizer, Sorted3, Timely. Останні два інструменти допомагають ефективно організувати робочий тиждень та керувати часом, розрахувати кількість часу на виконання щоденних завдань. Але найбільш поширеним та доступним є додаток Google Календар, який дозволяє запланувати події, організувати щоденні завдання, призначити термінові зустрічі та нагадати про важливі події, які необхідно відвідати.

Ефективно взаємодіяти зі студентами та організувати навчально-виховний процес дозволяє застосування інструменту Google Classroom, Moodle, MoodleCloud, Edmodo, EDX, Office 365, Google Class, ClassDoJo, «Мій клас», Human.

Спілкування куратора зі студентами групи можливе завдяки месенджерам Viber, Telegram, Slack, Facebook Messenger, Електронна пошта. Враховуючи те, що частина студентів у період бойових дій була вимушена евакуюватися та виїхати за кордон, то в таких умовах куратору будуть корисними месенджери WhatsApp, Google Hangouts. Усі месенджери дозволяють здійснити безкоштовні відео- та аудіо дзвінки, миттєво обмінятися повідомленнями. Також у месенджері Viber та завдяки цифровим інструментам Classtime, Mentimeter, Kahoot!, Poll Everywhere, Google Forms, Microsoft Forms, EDpuzzle, ClassMaker можна провести опитування студентів, виявити їх інтереси, бажання та можливості.

В роботі куратора важливе місце займають відео зустрічі з групою, протягом яких здійснюється спілкування, надається консультація в режимі реального часу, демонструється важлива інформація та переглядаються навчально-виховні матеріали завдяки використанню Google Meet, Zoom, BigBlueButton, Skype, Microsoft Teams, Cisco Webex Meetings, Loom.

При наявності облікового запису Google можна скористатись трансляцією YouTube та запланувати прямий ефір для обмеженої аудиторії або для загалу.

Для підготовки наочного матеріалу куратору стануть корисними інструменти для створення презентацій Google-презентації, Prezi, Moovly, Emaze, Beautiful.ai, Google Slides, Sway, Haiku Deck та інфографіки. Ці інструменти допомагають зекономити час, відведений для донесення інформації, поєднують в собі графіки, таблиці, діаграми, яскраві ілюстрації, відео. Для цього можна скористатися Piktochart, Venngage, Creately, Canva.

Звітуватися про проведену роботу можна завдяки інструменту Google-документи. Це додаток, що дозволяє створювати й формувати різні документи. Зручним інструментом є Google-таблиці – це додаток для створення, редагування і спільного використання разом з іншими користувачами даних у форматі таблиці, кольорових діаграм і графіків. Вбудовані формули, зведені таблиці й умовне форматування дають змогу швидко та легко виконувати стандартні завдання. Є можливість конвертувати файли Excel у формат Google-таблиць.

В разі відсутності постійного зв'язку зі студентами, перебоїв з світлом постачанням та наявності інтернет-зв'язку доречним стає сервіс Google Sites, завдяки якому можна створювати і розміщувати інформацію у мережі інтернет доступну для групи студентів або колег та інших користувачів.

Для підвищення кваліфікації куратора та індивідуальної траєкторії його розвитку корисними є сайти Coursera, Prometheus, edX, MIT OpenCourseWare, FutureLearn, Udacity, UoPeople, OpenLearn. Увагу слід також звернути на можливості використання соціальних мереж Instagram, TikTok, Facebook, які дозволяють проводити професійно-орієнтовану роботу з абітурієнтами, надавати рекламу спеціальності, формувати імідж закладу вищої освіти та спеціальності.

Аналіз можливостей цифрових інструментів та їх застосування у роботі куратора дозволяє зробити висновок, що оптимальним та найбільш зручним для використання кураторами та студентами є додатки Google. Перевагами застосування додатків Google для організації навчально-виховного процесу є:

1. Безкоштовний сервіс для закладів освіти, некомерційних організацій і користувачів з особистими обліковими записами Google.
2. Простота у використанні.
3. Вільний та швидкий доступ до документів та матеріалів з будь-якої частини світу.
4. Можливість організації навчально-виховного процесу та спільної роботи з групою студентів, колег та адміністрації закладу в онлайн-режимі.
5. Можливість створення власних виховних ресурсів.

Проведено аналіз можливостей застосування різних цифрових інструментів в роботі куратора зі студентською групою. Здійснено їх систематизацію в залежності від виду діяльності куратора. Доведено, що додатки Google мають переваги у порівнянні з іншими інструментами завдяки доступності, простоті використання, можливості регулювати та економити час, організовувати відеозустрічі, застосовувати наочність та інтерактивність, проводити опитування, формувати звіти.

Перспективами подальших досліджень є пошук та застосування цифрових інструментів для організації роботи куратора зі студентами з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Наказ МОН України від 10.12.2021р. № 1340 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyatipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitkucifrovoyi-kompetentnosti>.